

С.М. Корнієнко, Я.П. Кодлюк

Батьківські збори у початковій школі

Навчально-методичний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 373.31
К67

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України, професор кафедри педагогіки
та менеджменту освіти Тернопільського
національного педуніверситету ім. В. Гнатюка
Кравець В.П.;

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії ім. Т. Шевченка
Бенера В.Є.;

в.о. заввідділу дошкільної, початкової освіти Тернопільського
обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти
Коненко Л.Б.

*Схвалення для використання у закладах загальної середньої
освіти підтверджується відповідним листом ІМЗО
(<https://bohdan-books.com/grifmon/>)*

Корнієнко С.М.

К67 Батьківські збори у початковій школі : навчально-мето-
дичний посібник / С.М. Корнієнко, Я.П. Кодлюк. — Терно-
піль : Навчальна книга — Богдан, 2023. — 168 с.

ISBN 978-966-10-7339-4

У посібнику розкрито тематику, зміст, форми і методи прове-
дення батьківських зборів у початковій школі; подано рекомен-
дації щодо організації навчання і виховання дітей в умовах сім'ї.

Посібник адресований учителям початкової школи, студентам
спеціальності «Початкова освіта». Його можуть використовувати
також батьки.

УДК 373.31

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ISBN 978-966-10-7339-4

© Корнієнко С.М., Кодлюк Я.П., 2008, 2019
© Навчальна книга — Богдан, виключна
ліцензія видання, оригінал-макет, 2023

ЗМІСТ

Передмова	5
1 клас	11
Тема 1. Як підготувати дитину до школи	12
Тема 2. Ваша дитина стала школярем	18
Тема 3. Молодші школярі. Які вони?	23
Тема 4. Режим дня першокласника.....	24
Тема 5. Як навчитися розуміти дитину	30
Тема 6. Умови успішного виховання дітей в сім'ї.....	34
Тема 7. Здібності. Коли і як вони розвиваються	39
Тема 8. Щасливий той, хто щасливий вдома.....	40
Тема 9. Від усєї душі.....	45
2 клас	51
Тема 1. Зміст і організація навчально-виховного процесу в 2 класі.....	52
Тема 2. Підручник як засіб навчання, виховання і розвит- ку молодших школярів	54
Тема 3. Трудове виховання дітей в сім'ї.....	57
Тема 4. Краще сім раз показати, аніж сім раз розказати	60
Тема 5. Взаємовідносини між батьками в сім'ї та їхній вплив на формування в дитини правової культури ..	64
Тема 6. Вчіть дитину вчитися.....	65
Тема 7. Дбайте про культуру поведінки дитини.....	69
Тема 8. Виховання чуйності та доброти	71
Тема 9. За здоров'ям — у природу	75
3 клас	87
Тема 1. Зміст і організація навчально-виховного процесу в 3 класі.....	88
Тема 2. Щаслива сім'я. Яка вона?	90
Тема 3. Естетичне виховання молодших школярів.....	94
Тема 4. Допомога може бути різною.....	95
Тема 5. Незмінний вихователь — рідна мова.....	101
Тема 6. Проблеми спілкування батьків і дітей. Педагогіч- ний такт батьків.....	102

Тема 7. Екологічне виховання дітей у сім'ї.....	105
Тема 8. Здоров'я — всьому голова	109
4 клас	115
Тема 1. Зміст і організація навчально-виховного процесу в 4 класі.....	116
Тема 2. Вчимо працювати з підручником.....	117
Тема 3. Статеве виховання молодших школярів	122
Тема 4. Формування в молодших школярів загальнонав- чальних умінь і навичок	128
Тема 5. Коли телебачення — друг дітей, а коли — ворог?.....	132
Тема 6. Наркоманія — життєва трагедія	137
Тема 7. Безпека на кожний день.....	141
Тема 8. Запитуєте — відповідаємо	147
Додатки	149
А. Структурно-логічна схема батьківських зборів.....	150
Б. Пам'ятка (педагогічні поради щодо використання домашнього фізкультурного майданчика як засобу фі- зичного вдосконалення дитини)	151
В. Картка динаміки фізичного здоров'я	152
Г. Тестові спортивні нормативи для визначення рівня фізичної підготовленості молодших школярів.....	153
Г. Пам'ятка для родини.....	154
Д. Таблична анкета на учня 1-го класу.....	157
Е. Орієнтовне положення про батьківські комітети (ради) загальноосвітніх навчальних закладів.....	157
Є. Батькам про права дитини.....	162
Рекомендована література	164

ПЕРЕДМОВА

Сім'я, родина — один із головних виховних інститутів, значення якого у формуванні особистості дитини важко переоцінити. Саме родина вводить людину в світ соціальних стосунків; є тією вічною цінністю, що створює порівняно незалежне від соціальних катаклізмів середовище, атмосферу психологічної захищеності. Вона допомагає долати життєві випробування, дає реальну підтримку, вселяє віру у власні сили і краще майбутнє. Значний діапазон впливу й унікальність методів педагогічної і психологічної дії сім'ї робить її одним із найпотужніших засобів сучасного процесу виховання.

Відповідальність батьків за виховання дітей посилюється у контексті Концепції Нової української школи. Згідно з цією Концепцією формула Нової школи охоплює дев'ять ключових компонентів, чільне місце серед яких посідає педагогіка, що ґрунтується на партнерстві. В основі педагогіки партнерства — спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками як рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Зазначається, що школа сприятиме збагаченню батьків знаннями «про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання... сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей»¹.

Батькам нинішніх дітей доводиться стикатися як з типовими труднощами (дитина неслухняна, різка у спілкуванні з дорослими, не хоче вчитися, хапається то за одне, то за інше, не вміючи нічого довести до кінця), так і специфічними. Сьогоднішні малюки відрізняються від дітей попередніх поколінь тим, що:

- живуть в економічно, психологічно і соціально нестабільній, нерідко несприятливій ситуації;
- мають широку і водночас поверхову інформованість про життя;
- з молодшого шкільного віку стикаються з проблемою грошей, наркотиків, спокус, конкуренції, самостійності;

¹ Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи [електронний ресурс].

— прагматичніші, частіше думають про вигоду, користь «тут і зараз»;

— їхні дружні стосунки часто піддаються випробуванням.

За статистичними даними, зростає кількість дітей, які стають жертвами хвороб дорослого віку (епідемія СНІДу, наркоманія, психічні захворювання тощо).

Як треба поводитися батькам у цій складній соціальній ситуації, щоб не нашкодити синові чи доньці, за необхідності виправити їхню поведінку? У сучасному житті успішне розв'язання зазначених проблем передбачає насамперед бажання зрозуміти дитину, її психічне і фізичне здоров'я, з довірою ставитися до неї. Дорослі мають обирати таку форму поведінки, яка б допомагала вийти зі скрутного становища. Не норми і правила авторитарного характеру, як це було раніше, а інтереси підростаючої особистості мають стати для батьків орієнтирами правильної поведінки. Варто частіше замислюватися над тим, чи завжди батько з матір'ю мають рацію; яким чином спонукати розвиток дитячої самостійності та ініціативи; як контролювати дії дитини, довіряючи їй і прийняти нею рішенням.

Успішне виконання сім'єю провідних функцій залежить від багатьох чинників, одним із домінуючих серед яких визнано належний рівень педагогічної культури дорослих членів родини.

Педагогічна культура батьків — це накопичений людством досвід виховання дітей у сім'ї, який, позитивно впливаючи на стиль сімейного життя, є основою власне педагогічної діяльності батька й матері, допомагає їм уникати традиційних помилок і знаходити правильний вихід із нестандартних ситуацій.

Найважливішим компонентом педагогічної культури дослідники вважають педагогічну підготовленість батьків — суму психолого-педагогічних, фізіолого-гігієнічних та правових знань, а також вироблені у процесі практики вміння і навички з виховання дітей¹.

Перефразувавши відомі слова К.Д. Ушинського про виховання, можна сказати: якщо батьки хочуть виховати дитину різнобічно, вони повинні пізнати її різнобічно. Отже, батькам необхідні знання про мету, завдання, зміст, форми і методи педагогічної діяльності, яка має здійснюватися в сім'ї та інших соціальних інсти-

¹ Орієнтований зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. за заг. ред. Є.І. Поваленко. — К.: ІЗМН, 1996. — 136 с.

тутах відповідно до рівня культури, конкретної ситуації й умов, що сприятимуть її ефективності.

Окрім теоретичних знань, батьки мають володіти і відповідними вміннями та навичками, оскільки виховання дитини може бути успішним за умови, якщо члени родини вмітимуть творчо використовувати набуті ними знання, якщо материнство і батьківство стане для кожного із батьків покликанням.

Підвищенню рівня педагогічної культури сім'ї сприятиме педагогічна просвіта батьків. В умовах особистісно орієнтованої парадигми освіти ця форма роботи повинна виконувати функцію допомоги, підтримки, захисту дітей; забезпечувати грамотне розв'язання проблем; ініціювати відповідальність батьків за своїх дітей і свободу педагогічного вибору; будуватися на принципі дитиноцентризму, а не на диктаті (так потрібно рости дітей, так привчати їх до праці, так виховувати чесну людину тощо).

Багаторічний досвід переконує, що основною формою педагогічної просвіти батьків і найбільш визнаною традиційною формою спілкування з ними є батьківські збори.

Збори бувають загальношкільні та класні. На загальношкільних, які проводяться двічі на рік, батьків ознайомлюють із планом навчально-виховної роботи школи, заслуховують звіти про роботу ради голів батьківських комітетів, накреслюють заходи щодо поліпшення виховної діяльності школи і сім'ї.

Класні батьківські збори радимо проводити щомісяця, тобто вісім-дев'ять занять упродовж навчального року. Така частота проведення визначається потребою батьків молодших школярів у педагогічних порадах учителя.

За змістом батьківські збори поділяються на такі види:

— організаційні, які проводяться на початку навчального року. Вчитель ознайомлює батьків із навчально-виховними завданнями на рік; на цих же зборах обирається або переобирається батьківський комітет;

— підсумкові — проводяться в кінці навчального року. На них підбиваються підсумки навчально-виховної роботи класу та даються рекомендації, як організувати відпочинок школярів на канікулах;

— збори за тематикою педагогічної просвіти батьків, яка розробляється педагогічним колективом і затверджується радою школи. Тематика має відповідати віковій дітей, навчально-вихов-

ним завданням школи, інтересам та потребам класного колективу і сприяти формуванню у членів родини необхідних знань про виховання дітей в умовах сім'ї.

Ефективність класних зборів значною мірою залежить від вибору теми, уміння педагога зацікавити батьків цією темою. Звичайно, важко передбачити всі можливі варіанти проведення батьківських зборів. Їхню тематику найчастіше підказує саме життя, інтереси і потреби класного колективу. Разом з тим планувати роботу потрібно так, щоб батьки, ніби переходячи з дітьми із класу в клас, засвоювали необхідний мінімум знань про навчання і виховання дітей в умовах сім'ї, а батьківські збори стали для них уроками родинного виховання (за принципом заглиблення батьків у процес навчання і виховання своїх дітей разом з учителем). Обґрунтуємо запропоновану нами тематику класних зборів для батьків молодших школярів.

Батьків першокласників радимо ознайомити з психологічними особливостями молодших школярів; допомогти правильно організувати режим для учня; нагадати, як засобами ігрової діяльності можна розвивати малюка; розкрити значущість загального мікроклімату сім'ї для успішного навчання і виховання дитини.

Тематика зборів у другому класі дещо ускладнена. Батькам пропонуються відомості про шкільний підручник як засіб навчання, виховання і розвитку молодших школярів; даються рекомендації щодо формування вміння вчитися як ключової компетентності початкової загальної освіти, а також, зважаючи на підвищену емоційність дітей цього віку, їхню здатність до наслідування, бажання бути кращим, — поради стосовно того, як виховувати в дитини чуйність, доброту, людську гідність тощо.

У зв'язку із переходом дітей до другого мікрорікового періоду — 3–4 класи — батьків третьокласників пропонуємо ознайомити з основними підходами методики розвивального навчання («Допомога може бути різною»), а також цілеспрямовано привернути увагу до проблеми спілкування в сім'ї, ролі рідної мови у вихованні дитини — тих засадничих основ, які роблять щасливою сім'ю взагалі та кожного її члена зокрема.

У четвертому класі батьків варто ознайомити з «дорослими» проблемами: наркоманія, статеве виховання дитини; вплив засобів масової інформації (зокрема телебачення) на формування особистості молодшого школяра. Цілеспрямовано ведеться робота

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.